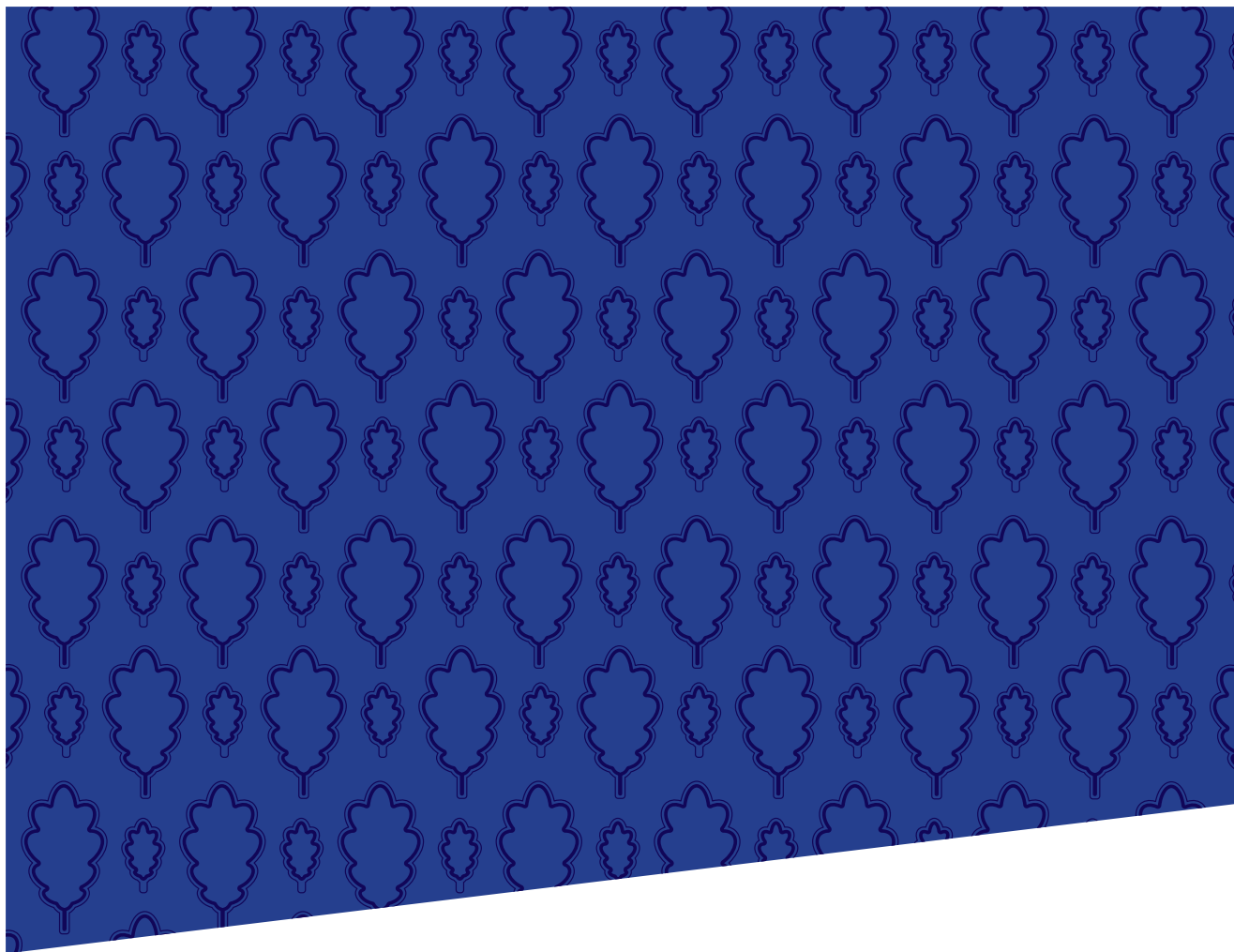

BEKYMRRINGSFULLT SKOLEFRAVÆR

En faglig veileder for
forebygging og oppfølging

EIGERSUND
KOMMUNE

Innhold

Introduksjon	3
1 Problemforståelse	4
Eigersund kommunes holdning til bekymringsfullt fravær	4
Begrepsavklaring	6
Skalert alvorlighetsgrad.....	6
Tidlige faresignaler.....	6
2 Forebyggende og oppfølgende tiltak	8
Skolenektingens fire funksjoner.....	8
Sammenhengen mellom tanker, følelser, kropp og atferd	9
Beskyttelses- og risikofaktorer forbundet med bekymringsfullt skolefravær	10
God relasjon mellom kontaktlærer og elev, og godt skole-hjemsamarbeid	12
Overgang barnehage – barneskole – ungdomsskole.....	13
Elevens rett til et godt psykososialt skolemiljø	13
3 Handlingsveileder.....	14
Retningslinjer for oppfølging av ugyldig skolefravær.....	15
Tiltak og samarbeid.....	19
Vedlegg i form av skjema og maler.....	20
4 Oversikt over relevant lovverk og ulike ansvarsområder.....	32
Kildehenvisning.....	37

Introduksjon

Barn og unge har rett og plikt til grunnskoleopplæring. Å gå på skolen er viktig for alle barn og unge både her og nå, og i et langsiktig perspektiv.

Eigersund kommune har utarbeidet denne veilederen for å gi konkrete retningslinjer for å forebygge og håndtere alvorlig skolefravær. Veilederen bygger på sentral teori og relevante lover og forskrifter. I arbeidet med planen har vi gått igjennom planverk fra andre kommuner.

Veilederen består av følgende deler:

1 PROBLEMFORSTÅELSE – gir en introduksjon til temaet. Her tar vi for oss Eigersund kommunes grunnholdning til bekymringsfullt fravær, tydeliggjør sentrale begreper og belyser faresignaler, årsaker, risiko- og beskyttelsesfaktorer. Vi har en felles forpliktelse til å se bak atferden, for å utforske hva som driver og opprettholder den. Dette er avgjørende for å lykkes med å sette inn de riktige tiltakene.

2 FOREBYGGENDE OG OPPFØLGENDE TILTAK

omhandler hvordan vi kan forebygge alvorlig skolefravær. Rutiner for fraværstøring og oppfølging av fravær er eksempler på tiltak som bidrar til å stoppe en bekymringsfull utvikling før den har blitt alvorlig. Skole-hjem-samarbeid er et sentralt stikkord når det gjelder forebyggende og oppfølgende tiltak.

3 HANDLINGSVEILEDEREN angir rutiner for hva skolen skal gjøre når fraværet er bekymringsfullt.

4 LOVVERK OG ANSVARSOMRÅDER tar for seg relevant lovverk og gir innblikk i hvilke ansvar og lovpålagte oppgaver ulike samarbeidspartnere rundt elever med bekymringsfullt skolefravær har. Som medarbeidere i enheter som yter tjenester til barn og unge er vi forpliktet til å samarbeide til beste for barna.

Barn og unge har rett og plikt til grunnskoleopplæring. Å gå på skolen er viktig for alle barn og unge både her og nå, og i et langsiktig perspektiv.

DEL

1

Problemforståelse

BEGREPSAVKLARING

Bekymringsfullt skolefravær omhandler elever i opplæringspliktig alder (6-16 år). I norsk litteratur og forskning er begrepene skulk, skolenekting, skolevegring og skolefobi blant de vanligste betegnelse for elever som har høyt skolefravær. Betegnelsen bekymringsfylt skolefravær benyttes i planens tittel for å sikre en systemisk tilnærming heller enn å lete etter årsaker utelukkende ut fra forhold knyttet til den enkelte eleven.

I hovedregelen er et økende/stort skolefravær bekymringsfullt fram til årsaken til fraværet er kartlagt. Når fraværet er kartlagt er det opp til skolen å vurdere om det fremdeles knyttes bekymring til fraværet. Fravær på bakgrunn av forbigående somatisk sykdom vurderes ikke å være bekymringsfullt. Når langvarig sykdom forårsaker stort skolefravær, vurderes og iverksettes tiltak i samarbeid med fastlege og/eller spesialisthelsetjeneste. Ugyldig skolefravær vurderes alltid å være bekymringsfullt.

Vi vet at ugyldig skolefravær er et sammensatt fenomen. Det vil si at det som regel ikke er en enkeltstående årsak til at fraværet oppstår, men mange sammenhengende årsaker som påvirker hverandre gjensidig. Skolefraværet kan være både et primært og et sekundært problem. Holden og Sållmann sier at «skolenekting kan skyldes alt fra at eleven er redd for å gå på skolen til at eleven foretrekker å holde på med andre ting. Å finne årsaken til skolenektingen er viktig for å kunne behandle den på en god måte.» (Holden og Sållmann 2010).

I noen saker vil eleven ha behov for behandling, samtidig som skolen må gjøre tilpasninger for at eleven skal kunne være til stede. Tiltakene kan være både av pedagogisk og sosialpedagogisk art. Ved depresjon og/eller angst vil det være viktig å støtte eleven gjennom det ubehagelige for å avhjelpe unngåelsesatferd. I motsatt fall vil problemet kunne forsterke seg. Angst er vondt og ubehagelig, men i seg selv er ikke angst farlig eller skadelig. Angsten kan imidlertid forårsake mye lidelse dersom eleven kommer inn i en ond sirkel, der det som forårsaker angst unngås. Som fagpersoner må vi ha forståelse for at det er krevende for foreldre å presse eller tvinge barnet sitt til å gjøre noe som oppleves vondt for barnet. Med den kunnskapen vi har om vegringsatferd og de langsiktige konsekvensene av å falle ut av fellesskapet, er det likevel viktig at vi holder fast ved at det kun i sjeldne tilfeller er det beste for barnet å slippe å gå på skolen.

Kearny og Albano (2000) sier at skolevegring foreligger når minst ett av følgende punkter er oppfylt:

- Eleven er helt borte fra skolen
- Eleven er borte enkeltstående hele dager
- Eleven møter opp, men forlater skolen i løpet av dagen
- Eleven møter opp på skolen etter å ha vist alvorlig problematferd, som sinneutbrudd eller protester mot å flytte seg, i forsøk på å få slippe å gå på skolen
- Eleven viser uvanlig stort ubehag i løpet av skoledagen. Dette fører til at eleven ber foreldre eller andre om å slippe å gå på skolen

SKALERT ALVORLIGHETSGRAD

Kearney(2008) deler videre inn alvorlighetsgraden på følgende måte, fra minst til mest alvorlig:

- 1 Eleven må presses til å gå på skolen og ber om å få slippe
- 2 Eleven viser gjentatt problematferd om morgenen for å få slippe å gå på skolen
- 3 Eleven viser gjentatt forsentkomming om morgenen etterfulgt av fremmøte
- 4 Eleven har periodevis fravær og er borte fra enkelttimer
- 5 Eleven har gjentatt fravær og uteblivelse fra enkelttimer, blandet med frammøte
- 6 Eleven er helt borte fra skolen i en periode av skoleåret
- 7 Eleven er helt borte fra skolen i en lengre periode

TIDLIGE FARESIGNALER

Ved å være oppmerksomme på tidlige faresignaler kan vi hjelpe eleven tilbake på skolen før situasjonen har blitt fastlåst. Hvordan vi reagerer på en vanskelig situasjon er forskjellig fra menneske til menneske. Noen reagerer innover, i form av tilbaketrekning, depresjon, tretthet eller somatiske plager – mens andre reagerer utover med gråt, motorisk uro, klenging, utskjelling eller fysisk utagering. (Holden og Sællmann 2010)

Begynnende fravær	Forseintkomming
	Sporadisk fravær fra enkelttimer eller dager
	Eleven forlater skolen i løpet av dagen
Tegn på mistriivsel	Er ekstremt innadvendt eller sjenert
	Er svært utrygg ved skolestart/ etter skolebytte, og ordinære tiltak for å trygge eleven hjelper ikke
	Snakker ikke med voksne/ medelever, eller kun med utvalgte
	Viser motstand mot å være ute i friminutt eller er avhengig av en bestemt voksen/medelev
	Har ofte fysiske/psykosomatiske plager, feks vondt i magen eller hodet
	Gir nonverbalt eller verbalt uttrykk for nedstemthet eller redsel generelt knyttet til situasjoner på skolen.
	Trekker seg tilbake fra sosial interaksjon og/eller skolerelaterte aktiviteter
	Viser utagerende atferd i kravsituasjoner/vurderingssituasjoner
	Viser motstand mot å delta eller forsøker å unngå fag, situasjoner eller aktiviteter på skolen
	Ringer ofte hjem eller ønsker å gå hjem i løpet av dagen
Bekymring fra foreldrene	Tar kontakt med skolen fordi eleven gir uttrykk for ikke å ville gå på skolen
	Blir værende lenge i leveringssituasjoner, eller vil være med inn i klasserommet utover de ordinære rutinene
	Ringer eleven i skoletiden gjentatte ganger for å sjekke om eleven har det bra/ er på skolen

EIGERSUND KOMMUNES HOLDNING TIL BEKYMINGSFULLT FRAVÆR

En felles holdning er helt avgjørende for å lykkes i å forebygge bekymringsfullt skolefravær, og for å hjelpe elever som har et bekymringsfullt fravær tilbake til skolen. Følgende holdninger ligger til grunn for arbeidet:

1) Det beste for eleven er som regel å komme raskest mulig tilbake til skolen!

Mister vi troen på dette står vi i fare for å bidra til å opprettholde og forsterke problemet.

2) Vi eier problemet og løsningene sammen

Elev, familie, skole og hjelpeapparat har et felles ansvar for å bidra til at eleven kommer tilbake på skolen. En løsningsorientert tilnærming betyr at alle involverte parter får oppgaver å jobbe med, og at vi unngår å skyve ansvar fra oss.

Det kan være krevende å stå i en situasjon der eleven ikke klarer å gå på skolen. Det er naturlig at foreldrene, skolen og hjelperne kan kjenne på makteløshet i en fastlåst situasjon. Ved å sette ord på dette blir det lettere å samarbeide om å få eleven på skolen.

3) Elevens stemme er viktig

Eleven har rett til medvirkning, dette er forankret i FNs barnekonvensjon og i opplæringsloven. Vi etterspør aktivt elevens synspunkter og vektlegger elevens innspill. Eleven sitter med viktig informasjon om hva som gjør det vanskelig å gå på skolen, og kan ha forslag som gjør det mulig å løse problemene.

4) Tillit

Samarbeidet mellom skole, familie, elev og hjelpeapparat må foregå på en måte som øker sannsynligheten for at eleven klarer å komme tilbake på skolen. Dersom det oppstår mistillit kan dette være til hinder for måloppnåelse. De involverte har et felles ansvar for å ta tak i og rydde opp i eventuelle samarbeidsvansker, og å sikre at fokus er på elevens situasjon og hvordan vi sammen kan bidra til at eleven kommer tilbake på skolen.

5) Hjemmeundervisning

Hjemmeundervisning er sjelden løsningen for elever som strever med høyt fravær, og kan være en opprettholdende faktor for elever med fraværsproblematikk. I særlige tilfeller og i en avgrenset periode kan hjemmeundervisning være aktuelt, fokus bør være på relasjonsbygging for å trygge eleven for gradvis tilbakeføring til skolehverdagen.

123

ABC

Det beste for eleven er å komme raskest mulig tilbake til skolen!

Vi eier problemet og løsningene sammen

Problemforståelse

ABC

ABC

Tillit

Elevens stemme er viktig

ABC

ABC

123

DEL 2

Forebyggende og oppfølgende tiltak

Det kan være flere årsaker til at enkelte elever utvikler et bekymringsfullt skolefravær. Problematikken er som regel også sammensatt. (Ingul, 2005) I det følgende prøver vi å se på alvorlig skolefravær som et samspill mellom ulike faktorer hos eleven, på skolen, i familien eller vennekretsen og i de ulike hjelpetjenestene (PPT, BUP, barnevern, fastlegen, skolehelsetjenesten etc.). Ofte inngår de ulike årsakene for bekymringsfull skolefraværproblematikk i et komplekst samspill hvor de også påvirker hverandre. Individuelle og relasjonelle årsaker til skolevegringsproblematikk kan derfor ikke skilles fra hverandre, men må ses som en helhet.

SKOLENEKTINGENS FIRE FUNKSJONER

Et helhetlig perspektiv framhever at det kan være medvirkende årsaker til problematikken også i elevens nettverk. For å kunne nyttegjøre seg denne forståelsen er det viktig å se på hva slags funksjon fraværet kan ha for den enkelte elev. Hva er det som bidrar til å opprettholde atferden eller motiverer eleven til å fortsette å være borte fra skolen over tid? Kearney (2008) gir oss fire undergrupper basert på barn og unges motivasjon for å unngå negative opplevelser og oppnå positive opplevelser:

Ved årsak 1 vil opplevelsen av ikke å ville gå på skolen ofte være forbundet til generelt ubehag i skolesituasjonen. Dersom eleven unngår skolen (og dermed også den

negative opplevelsen) opprettholdes og forsterkes atferden. I noen tilfeller kan ubehaget være knyttet til bestemte situasjoner som eleven vil unngå, skolegården, en bestemt medelev eller voksne, gymsalen etc.

Ved årsak 2 vil eleven vegre seg for å gå på skolen for å unngå situasjoner der han må eksponere seg sosialt eller bli vurdert. Dette kan for eksempel være krav- eller vurderingssituasjoner som høytlesning, presentasjon foran klasse eller lærer, prøver – eller situasjoner der eleven må snakke med andre.

Ved årsak 3 blir eleven hjemme for å få oppmerksomhet og omsorg fra foreldrene. Elevens opplevelse av å være hjemme er positiv, og opprettholder og forsterker vegringen mot å gå på skolen.

Ved årsak 4 blir eleven hjemme for å oppnå noe positivt. Det kan dreie seg om belønninger som å få se på tv, mobiltelefon, pc, lpad, spille dataspill, være med venner, shopping, rus ol. Effekten blir den samme – den positive konsekvensen av å være hjemme opprettholder og forsterker elevens vegring mot å gå på skolen. Det er viktig å huske at flere årsaker samtidig kan ligge til grunn for skolefraværet, og at årsakene for at eleven blir hjemme kan endre seg underveis. (Holden og Sällman, 2010)

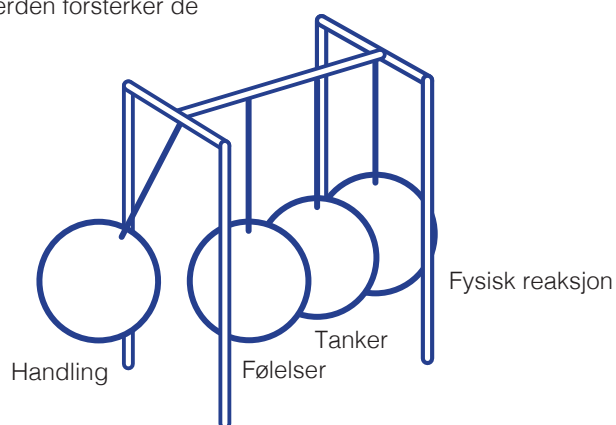
UNNGÅ NEGATIVE OPPLEVELSER	OPPNÅ POSITIVE OPPLEVELSER
1. Unngå steder/situasjoner som vekker negative tanker, følelser og kroppslige reaksjoner	3. Oppnå kontakt med foresatte eller andre omsorgspersoner
2. Unngå sosiale- og/eller krav og evalueringssituasjoner	4. Oppnå goder utenfor skolen (å utføre attraktive aktiviteter)

SAMMENHENGEN MELLOM TANKER, FØLELSER, KROPP OG ATFERD

Tanker, følelser, atferd og fysiske reaksjoner henger alltid sammen. Vi kaller det den kognitive diamanten fordi tankene vi danner har betydning for følelsene våre, hvordan kroppen reagerer og hvilke atferd vi utvikler. Hos elever med bekymringsfullt skolefravær oppstår vanskene i situasjoner der det er krav om oppmøte eller deltakelse på skolen. Eleven kan ha negative tanker knyttet til situasjonen på skolen, å gå hjemmefra eller til å være på skolen generelt. Innholdet i tankene vil være forskjellig fra elev til elev. Yngre elever vil ofte ha negative tanker knyttet til å være atskilt fra foreldrene, mens eldre elever oftere har negative tanker/opplevelser knyttet til sosiale situasjoner og egen mestring. Negative tanker fører til negative følelser, som skaper ubehag. Noen barn forteller om fysiske plager, disse kan både være reelle og et middel til å slippe å gå på skolen. Svette, kvalme, svimmelhet, magesmerter og kortpustethet kan være vanlig ved angstreaksjoner. Eleven vil forsøke å unngå ubehagelige følelser og fysiske symptomer, og vegrer seg for det som skaper ubehaget – nemlig skolen. Dette er unngåelsesatferd. Unngåelsesatferden forsterker de

negative tankene, følelsene, og fysiske plagene og eleven kommer i en negativ spiral der skolevegringen forsterkes. (Kearny og Silvermann, 1996) Fraværet blir i seg selv en opprettholdende faktor. Når eleven er borte går han glipp av fellesskapet og mister tilhørigheten. Avtaler elevene i mellom om felles aktiviteter på kveldstid inngås når eleven ikke er til stede, og tema som kommer opp i samtalen mellom jevnaldrende på ettermiddagstid spinner ut fra situasjoner der eleven ikke har deltatt. Eleven blir hengende etter med skolearbeidet, og ubehaget ved å møte opp vil kunne være større enn i det vegringen begynte. Over tid vil elever med depresjon og/eller angst oppleve økt angst og/eller økt depresjonsfølelse.

Å påvirke handling gjennom å først påvirke hvordan en tenker er ikke like effektivt som å påvirke hvordan en tenker gjennom å først påvirke det en gjør.

BESKYTTELSES- OG RISIKOFAKTORER FORBUNDET MED BEKYMRINGSFULLT SKOLEFRAVÆR

Bekymringsfullt skolefravær kan utvikle seg over tid eller oppstå plutselig. Lysnes (96) undersøkte skolefobi i Norge og fant at fenomenet hadde størst hyppighet blant 11- til 13-åringer. Størst risiko forbindes med skolestart og overgang til ungdomsskolen, ved flytting og skolebytte, eller etter lengre ferier og sykefravær.

Som nevnt er årsakene til bekymringsfullt skolefravær ofte komplekse og sammensatte. Barn og unge som

periodevis og/eller over tid har vansker med å gå på skolen er jevnt fordelt over det evnemessige spekteret, det gjelder både gutter og jenter, og elever som rammes kommer fra alle sosiale lag i befolkningen. Faktorer ved både det enkelte barn og oppvekstmiljøet kan bidra til økt risiko, og disse faktorene spiller gjerne inn på hverandre. Barn som er mye borte fra skolen får store hull i sin faglige og sosiale kompetanse. Følgende faktorer vurderes å gi økt risiko og beskyttelse for bekymringsfullt skolefravær:

	RISIKOFAKTORER	BESKYTTELSESFAKTORER
Faktorer hos eleven	Sårbar for stress	God sosial kompetanse
	Sjenert, blyg, innesluttet	Prososiale ferdigheter
	Psykiske vansker	Minst en god venn
	Bekymring for andre ting enn skolen	Gode mestringsstrategier
	Lav sosial kompetanse	Positivt selvbilde
	Få/ingen venner	Skolefaglig mestring
	Vansker med skolefaglig mestring	
Faktorer ved familien	Samspillsvansker i familien	God psykisk helse hos foreldre
	Psykiske lidelser hos foresatte	Tydelig grensesetting
	Manglende grensesetting	Aktiv involvering i skolehverdagen til barnet
	Lite sosialt nettverk	Støttende sosialt nettverk
	Enslige foreldre	Godt skole-hjem samarbeid
	Foresatte med egne negative erfaringer fra skolen	
	Foresatte er utrygge på om barnet har det bra på skolen	
	Minst en av foreldrene er hjemme på dagtid	
Faktorer ved skolen	Manglende rutiner for registrering og håndtering av fravær	Godt registreringssystem og oppfølging av fravær
	Høyt lærerfravær	Tydelig klasseledelse
	Svak relasjonskompetanse	Tilpasset opplæring
	Dårlig klasse og læringsmiljø	Trygg relasjon mellom lærer, elev og mellom elevene
	Liten kompetanse på psykiske vansker	Interne støttesystemer
	Lite tilpasset opplæring	Tidlig involvering av andre aktører
	Lite forutsigbar undervisning - dårlig klasseledelse	Handlingskompetanse på intervensjon ved skolevegring

FRAVÆRSRUTINER

Foreldrenes ansvar:

- Se til at eleven kommer til skolen innen skolestart
- Informere skolen om elevfravær på SMS innen den tiden som er satt på den enkelte skole.
- Foresatte søker eleven fri fra skolen i god tid før planlagt fravær:
 - Foresatte søker om inntil to dager fri på SMS til kontaktlærer
 - Foresatte søker skriftlig i meldingsboka om fri mellom 3 og 10 dager til rektor. Ut over 10 skoledager må eleven skrives ut av grunnskolen i Eigersund kommune. Skriftlig melding om utskrivning sendes Kultur og Oppvekstavdelingen.

Skolens ansvar:

- Kontaktlærer tar kontakt med foresatte når en elev uteblir fra 1. time uten at melding om fravær er mottatt
- Etter 3-dagers sammenhengende fravær:
Det skal være telefonkontakt mellom hjem og skole når eleven har hatt 3-dagers fravær. Kontakten fortsetter jevnlig til eleven er tilbake på skolen
- Etter 10 dagers fravær på et halvt år, eller 12 dagers samlet fravær (summen av fravær i et skoleår):
Etter felles vurdering mellom ledelsen og kontaktlærer holdes det et møte mellom foreldre og kontaktlærer. Helsesøster deltar hvis det er helsemessige grunner til fraværet.

Målet for møtet er i samarbeid å finne tiltak for å redusere fraværet. Det presiseres i møtet at det må tungtveiende grunner for å få innvilget permisjon fra pliktig undervisning resten av skoleåret. Foresatte får informasjon om rett og plikt til grunnskoleopplæring, og får utlevert skolens rutiner ved elevfravær.

Møtet oppsummeres kort skriftlig og undertegnes av både kontaktlærer og foresatte.

Eigersund kommune vurderer at skolefraværet er bekymringsfullt når eleven har

- Mer enn tre enkeltdager per måned
- Sykefravær over 15%, foresatte leverer legeerklæring
- Tre ganger forseintkomming, foresatte informeres
- Ugyldig fravær fra enkelttime. Faglærer melder fra til kontaktlærer, og kontaktlærer informerer foresatte. Ved gjentatt ugyldig fravær (tre enkelttimer) innkaller skolen til møte med elev og foresatte
- Fraværet kan resultere i at faglærer vurderer at det «ikke (er) grunnlag for karakter», dette skal meldes skriftlig til elev og foresatte umiddelbart.

Oppfølging av fravær:

- Kontaktlærer går grundig gjennom fraværsregistreringen for klassen ved hvert månedsskifte
- Den enkelte elevs fravær er tema på foreldrekonferansen
- Ved 3 enkeltdager med fravær på en måned eller 10 enkeltdager på et halvt år følges veilederens retningslinjer for oppfølging av ugyldig fravær

Drøfting av fravær på systemnivå:

- 1 Planens del 1 og 2 gjennomgås grundig i personalet en gang i året.
- 2 Ledelsen går gjennom fraværssøringen og skolens samlede elevfravær en gang per halvår
- 3 Ved bekymring rundt enkeltelevers fravær har kontaktlærer ansvar for å informere ledelsen. Ledelsen har ansvar for å se til at det i løpet av 5 virkedager skapes et møtepunkt hvor fraværet og tiltak diskuteres. Tiltak iverksettes så fort som mulig.
- 4 Saken bringes inn for ressurssteam eller annet aktuelt møte ved første anledning

GOD RELASJON MELLOM KONTAKTLÆRER OG ELEV, OG GODT SKOLE-HJEMSAMARBEID

En god relasjon mellom lærer og elev virker forebyggende mot skolefravær, det gjør også en god samarbeidsrelasjon mellom skole og hjem. Det er ikke automatikk i at det oppstår gode relasjoner mellom lærer og elev, relasjoner må bygges og holdes ved like. Når en ny kontaktlærer skal bygge relasjon til sine elever, er det viktig at læreren er genuint interessert i den enkelte eleven og vil eleven vel. Hvem er denne eleven? Hva er han/hun opptatt av? Hvordan lærer eleven best? Hvordan må jeg som lærer opptre for at eleven skal ha tillit til meg? Hvordan opplever eleven det psykososiale skolemiljøet i klassen og på skolen? Dette er spørsmål læreren bør være nysgjerrig på når det skal bygges god relasjon. Eleven må også stå i fokus for samarbeidet mellom skole og hjem. Få, om noen, kjenner eleven bedre enn foreldrene, og bryr seg mer om han/henne. Foreldrene har viktige innspill om hvordan eleven fungerer og hva eleven trenger for å trives og utvikle seg, og kan spille en sentral rolle i å snu en begynnende negativ utvikling vedrørende en elev. Det er derfor svært viktig at kontaktlærer er åpen med foreldrene om forhold knyttet til elevens skolehverdag, og aktivt etterspør foreldrenes tanker om det som skjer på skolen.

OVERGANG BARNEHAGE- BARNESKOLE - UNGDOMSSKOLE

Eigersund kommune har utarbeidet en egen plan for overgangen mellom barnehage og grunnskole. Rutinene i planen skal bidra til en god overføring, og kan bidra på å forebygge alvorlig fravær.

Ved overgang mellom barneskole og ungdomsskole er det viktig at informasjon vedrørende eleven videreføres til ny skole. Fravær bør derfor være et eget punkt i overføringsmøter mellom barne- og ungdomsskole. Etter samtykke bør informasjon om tiltak som har vært prøvd ut, og evalueringen av disse følge med til ny skole. Elever som viser tegn til skolevegring eller utrygghet i nye situasjoner kan ha utbytte av skolebesøk og møte med kontaktlærer før oppstart.

Elever som har stort fravær i grunnskolen er i en risikogruppe for å droppe ut av videregående opplæring. Dette er viktig å ta hensyn til i overgangen mellom grunnskole og videregående skole. Det er kontaktlærers ansvar å ta dette opp på 10. trinn i samtale med elev og foresatte. Støttetiltak for eleven i overgangen, og informasjonsoverføring til videregående skole er aktuelle tiltak.

ELEVENS RETT TIL ET GODT PSYKOSOSIALT SKOLEMILJØ

Alle elever har krav på et trygt og godt fysisk og psykososialt skolemiljø (Opplæringslovens §9a-2). Elevens egen opplevelse ligger til grunn for om retten er oppfylt. Når en elev eller elevens foreldre gir uttrykk for at elevens rett til et godt skolemiljø er brutt, er skolen forpliktet til å undersøke situasjonen, og til å iverksette tiltak for å at elevens rett skal bli oppfylt.

Eigersund kommune har utarbeidet en handlingsplan mot krenkelser og mobbing i Eigersundsskolen. Planen gir en grundig innføring i hvordan skolene skal jobbe med å forebygge, oppdage og håndtere krenkelser og mobbing. «En person er mobbet eller plaget når han eller hun, gjentatte ganger og over en viss tid, blir utsatt for negative handlinger fra en eller andre personer.» (Olweus 1992)

I den senere tid har man i større grad blitt oppmerksom på at voksnes atferd er avgjørende for hvordan samspillprosesser mellom barn utvikler seg, og som en konsekvens av dette at ansvaret for det psykososiale miljøet i barnehage og skole ligger hos de voksne. Trygge voksne som skaper trygge relasjoner og tilknytning til barna, gir gode oppvekstmiljøer.

Den danske forskeren Marie Søndergaard beskriver mobbing som sosiale prosesser på avveie. Hun setter dynamikken i inkluderings- og ekskluderingsprosesser i fokus. Ut fra dette perspektivet blir følgende spørsmål viktige å besvare for å forstå mobbing:

- Hva er det som skjer når noen holdes utenfor?
- Hvordan forstå de sosiale prosessene i barnegruppa?
- Hvordan får vi barn til å samarbeide til tross for ulikheter?
- Hva må vi voksne gjøre for å skape trygge læringsmiljøer i barnehage og skole?

I stedet for å rette søkelys på det enkelte barn blir hovedfokuset å se på relasjonene og kontekstene – vi går fra å spørre «hva er det som er galt med barnet» til «hva er det i omgivelsene rundt barnet som gjør at det går galt?» Når vi spør på denne måten vil svarene dreie fra diagnoser, individuelle egenskaper hos barnet og voksnes definisjon av enkeltbarn til å stille spørsmål ved ledelsen i barnehagen og skolen, hjemmemiljøet og kvalitetene i de relasjoner som barnet har eller ikke har. Helgeland og Lund har nylig presentert en ny definisjon av mobbing:

Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og ha muligheten til medvirkning.

(Ingrid Lund 2017)

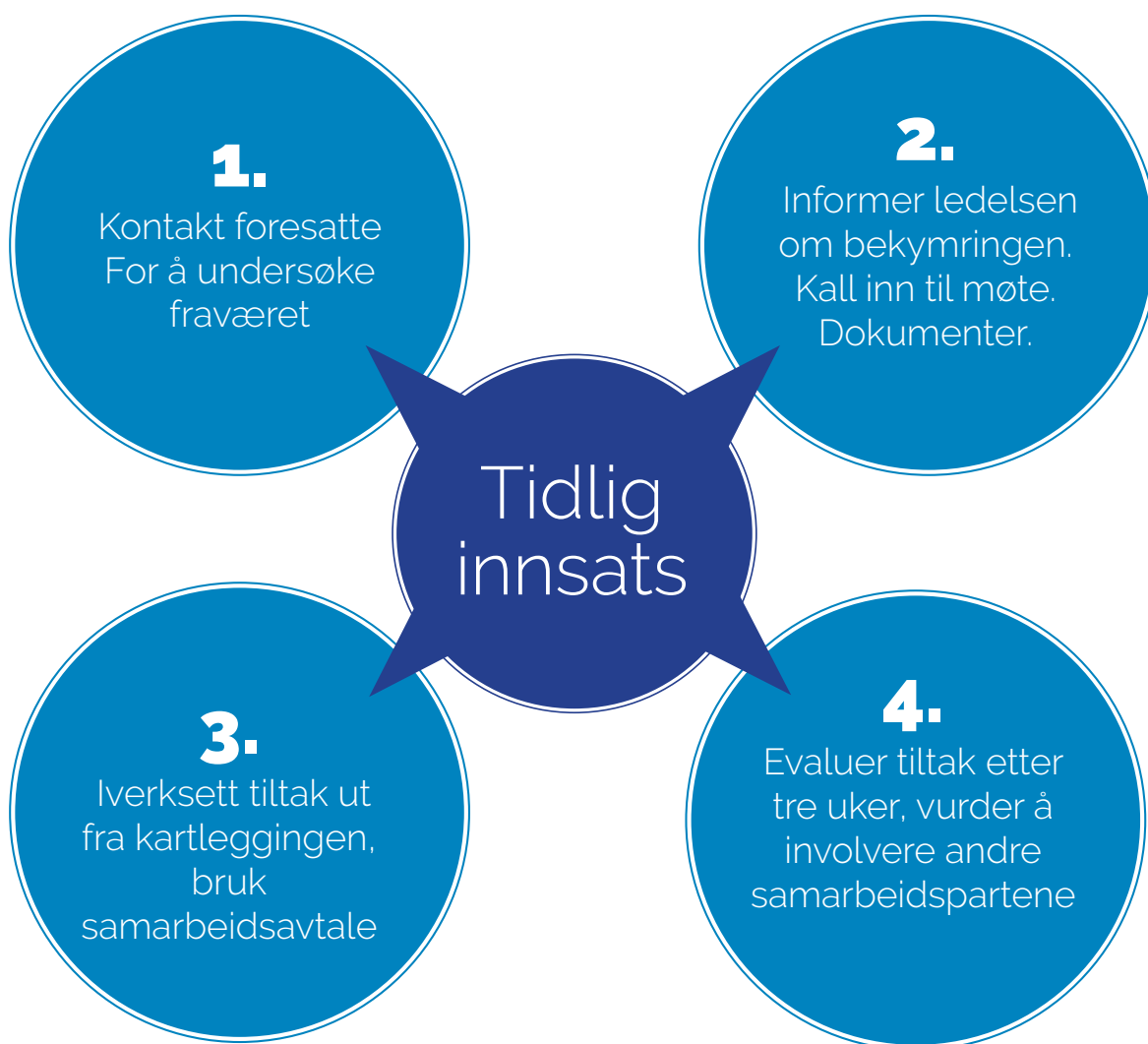
Helgeland og Lund sier videre at barn er avhengige av at voksne legger til rette for inkluderende miljøer der den enkelte opplever seg som en betydningsfull deltaker. I inkluderende læringsmiljøer definerer ikke de voksne barns handlinger som «ondsinnede» eller veileder sårbarhet med «skjerp deg». Det handler om at de voksne er ansvarlige for å forebygge at mobbing skjer, for å avdekke de sosiale prosessene som er på avveie, for å stoppe uønsket atferd og for oppfølging der vi ser at barn og unge trenger ekstra veiledning og støtte i å håndtere både egne og andres følelser.*

* Kildehenvisning: Anne Helgeland og Ingrid Lund (2017, 14. april). «Er du sikker på at det er så ille da? Litt erting må en jo tåle».

Hentet fra <https://www.aftenposten.no>

Handlingsveileder

Tidlig innsats er vesentlig for å snu en begynnende problemutvikling, derfor er det et stort fokus på føring av fravær og kontakt med hjem og elev.

RETNINGSLINJER FOR OPPFØLGING AV UGYLDIG SKOLEFRAVÆR

1. Kontakt

Ved ugyldig fravær eller stort gyldig skolefravær skal kontaktlærer kontakte foresatte. Hensikten er å informere om fraværet og undersøke om det er konkrete grunner til at eleven har vært borte. Ulike situasjoner kan medføre bekymring. Har eleven skulket? Strever foreldrene med å få eleven opp og av sted om morgenen? Framstår eleven

deprimert? Er det forhold på skolen som gjør at eleven vegrer seg? Dersom elevens fravær vekker bekymring skal skolen kalle inn til møte med elev og foresatte for å kartlegge årsaker og tiltak.

Dersom eleven har høyt fravær som skyldes sykdom, bør kontaktlærer undersøke om eleven har vært hos legen. Noen ganger vil det være lurt å invitere fastlegen med i samarbeidsmøter. Helsesøster kan være bindeledd mellom skolen og legen.

Ugyldig skolefravær fra enkelttime	Skolen kontakter foresatte. Kontakten loggføres.	Samme dag
Gjentatt skolefravær i enkelttimer	Skolen ved kontaktlærer kaller elev og foresatte inn til møte. Ledelsen og sosiallærer informeres. Helsesøster informeres så fremt elev og foresatte samtykker. Kontakten dokumenteres	En uke
3 enkeltdager fravær i løpet av en måned	Skolen ved kontaktlærer kaller elev og foresatte inn til møte. Årsaken til fraværet undersøkes. Ved bekymring informeres ledelsen og sosiallærer Helsesøster informeres så fremt elev og foresatte samtykker. Kontaktlærer kaller inn til møte med elev og foresatte. Kontakten dokumenteres.	På tredje fraværsdag Innen en uke
Høyt fravær med mer enn 10 enkeltdager i halvåret	Skolen ved kontaktlærer kaller elev og foresatte inn til møte. Årsaken til fraværet undersøkes. Ved bekymring informeres ledelsen og sosiallærer Helsesøster informeres så fremt elev og foresatte samtykker. Kontaktlærer kaller inn til møte med elev, foresatte og aktuelle samarbeidspartnere. Kontakten dokumenteres. Ved behov kan Oppvekstkoordinator kobles inn i saken.	Så fort som mulig etter 10. fraværsdag og senest en uke etter.
3 ganger forsentkomming på en måned	Skolen ved kontaktlærer kaller elev og foresatte inn til møte. Kontakten loggføres	Tredje dag forseintkomming
Gjentatt forsentkomming	Skolen ved kontaktlærer kaller elev og foresatte inn til møte. Ledelsen og sosiallærer informeres. Helsesøster informeres så fremt elev og foresatte samtykker. Kontakten dokumenteres	
Eleven møter opp på skolen, men forlater skolen igjen i løpet av dagen	Skolen ved kontaktlærer kaller elev og foresatte inn til møte. Årsaken til fraværet undersøkes. Ved bekymring informeres ledelsen og sosiallærer. Helsesøster informeres så fremt elev og foresatte samtykker. Kontaktlærer kaller inn til møte med elev og foresatte. Kontakten dokumenteres.	

Skolen må sammen med foresatte og elev vurdere behov for samarbeid med skolehelsetjenesten ved helsesøster, skolelege, fysio- og ergoterapeut, PPT, Mestringstjenesten, fastlegen, barnevernet og andre fortløpende.

2. Kartlegging

En grundig kartlegging kan gi informasjon om hvilke faktorer som utløste og etter hvert bidrar til å opprettholde skolefraværet. På denne måten vil skolen få viktig informasjon om hvor tiltak må settes inn, og hvilke andre instanser som bør involveres.

Ved bekymring for fraværet skal skolen kartlegge elevens skolesituasjon og innhente informasjon fra elev og foresatte. Kartlegging av risikofaktorene på planens side 10 inngår i dette. Møtereferat og rapport fra kartlegging legges i elevens mappe. Dersom kartleggingen avdekker forhold som gir grunn for tiltak etter opplæringslovens §9a-3 skal rektor lage en aktivitetsplan og sette i verk tiltak. Ansvar: Kontaktlærer. Tidsfrist: Innen en uke.

3. Tiltak

Skolen skal igangsette tiltak ut fra kartleggingen/ konklusjoner i møter. Tiltak bør avtales i en samarbeidsavtale og i henhold til aktivitetsplan ved behov.

Samarbeidsavtale og evt aktivitetsplan legges i elevmappen. Tidsfrist: Snarest og senest innen en uke.

4. Evaluering og henvisning til andre instanser

Tiltak skal evalueres med foresatte og elev på evalueringsmøte.

Om tiltak ikke har ønsket effekt vurderes videre henvisning til aktuelle instanser. Tidsfrist: Innen tre uker.

NÅR SKAL SKOLEN MELDE BEKYMRING TIL BARNEVERNET?

Offentlig ansatte er forpliktet til å melde fra til barnevernet ved bekymring for et barns utvikling eller omsorg. Eigersund kommune har utarbeidet en egen rutine for hvordan ansatte skal gå fram ved bekymringsmelding til barneverntjenesten. Rutinen finnes i QM+, Eigersund kommunes digitale kvalitetssystem. Som beskrevet i rutinen skal ansatte som vurderer å melde bekymring drøfte saken med nærmeste leder. Dersom leder skulle være uenig i at det sendes bekymringsmelding, har du likevel en selvstendig meldeplikt dersom du fortsatt er såpass bekymret at du mener at plikten til å melde i fra er utløst.

Når elever får et bekymringsfullt skolefravær, kan det være grunn til å bekymre seg for barnets omsorgssituasjon og utvikling. Å få barn på skolen er en viktig del av foreldreoppgaven, og foreldre som ikke klarer dette kan ha behov for bistand fra barneverntjenesten. Barnet har rett til grunnskoleopplæring, og det kan gi grunn til bekymring når barnet ikke får denne retten oppfylt. Det er viktig å informere foreldrene før bekymringsmeldingen sendes. Opplevelsen av at skolen har handlet bak foreldrenes rygg kan være svært ødeleggende for samarbeidsrelasjonen. Vurder også ut fra elevens alder om eleven skal informeres av skolen. Ved mistanke om at barnet er utsatt for vold, overgrep, tvangsekteskap eller kjønnslemlestelse skal foresatte ikke informeres før bekymringsmeldingen sendes til barnevernet.

I en del situasjoner vil barnevernet kunne gi god hjelp til familien, selv om meldeplikten ikke er utløst. I helt spesielle situasjoner kan det bli aktuelt å kontakte politiet. Dette kan gjelde tilfeller der det er tydelig at foreldrene holder eleven hjemme fra skolen. Politiet bør ikke kobles inn før barneverntjenesten har arbeidet med saken.

VIDERE KARTLEGGING

Situasjonen kartlegges så tidlig som mulig når det har oppstått bekymring for elevens fravær. Kartlegging bør utføres innen 5 arbeidsdager. Foreldre og elev skal være kjent med at en er i en kartleggingsfase, og hvor lang tid som er satt av til kartlegging.

Følgende tre kartleggingstiltak inngår i den helhetlige kartleggingen:

1) Kartleggingssamtale(r) med foresatte og elev

Gjennomgang av historie – hvordan har problemet utviklet seg? I samtalen er målet å kartlegg elevens fravær ut fra foreldrene og elevens perspektiv. Skolen blir enig med elev og foresatte om eleven skal komme til samtale sammen med foresatte, eller om det skal gjennomføres to samtaler. Kartleggingssamtalen kan bidra til å bygge tillit mellom skole-hjem og skole-elev, og det er viktig at kontaktlærer har hovedansvar for samtalen. Dersom situasjonen tilsier det kan helsesøster, sosiallærer eller andre kobles inn. Pass på at det ikke er for mange deltakere til stede. Noen ganger kan elever vegre seg mot å delta i samtale med skolen, det er like fullt viktig at skolen gjør sitt ytterste for å få tak i elevens syn på situasjoner.

2) Pedagogisk kartlegging

Skolen foretar en pedagogisk kartlegging av eleven. PPT kan også bidra i kartleggingen. Dersom PPT skal bidra med egen kartlegging må eleven være henvist til PP-tjenesten. Dersom eleven ikke er henvist til PPT, kan skolen bruke PPT som drøftingspartner.

3) Kartlegging av psykososialt skolemiljø

Skolen kan iverksette undersøkelser av det psykososiale skolemiljøet ved bruk av ulike kartleggingsverktøy som for eksempel «Innblikk», www.klassetrivsel.no og liknende for å skaffe mer informasjon om det psykososiale miljøet i klassen.

4) Utfylling av skjema for vurdering av skolenekting

Revidert (SRAS-R) (Holden og Sålmann 2010). SRAS-R står for «skjema for vurdering av skolenekting – revidert» (School refusal assessment scale, revised). Skjemaet finnes i en barneversjon (SRAS-R-B), lærerversjon (SRAS-L) og foreldreversjon (SRAS-R-F) og kartlegger årsaker til skolenekting i 24 spørsmål om de fire ulike funksjonene til for skolenekting/skolevegring – se side 6 i planen.

- Unngåelse av stimuli som vekker generell negativ affekt eller ubehag (Spørsmål 1, 5, 9, 13, 17 og 21)
- Unngåelse av ubehagelige sosiale situasjoner, krav eller evalueringssituasjoner (spørsmål 2, 6, 10, 14, 18 og 22)
- Oppnå oppmerksomhet fra foreldre eller viktige andre (spørsmål 3, 7, 11, 15, 19 og 23)
- Oppnå goder utenfor skolen (Spørsmål 4, 8, 12, 16, 20 og 24)

De 24 utsagnene rangeres på en skala fra 0 (aldri) til 6 (alltid), skårene summeres, og det regnes ut gjennomsnitt for leddene for hver årsak. De fire årsakene til skolenekting rangeres så fra minst til mest viktig. Dette gjøres separat på vurderingsskjema fra elev, samt mor og far. Deretter regnes gjennomsnittet per indeks på alle skjemaene ut. Indeksen med høyest skåre regnes som primærårsak. Husk at dette kun er å regne som hypotese. Dersom eleven har to foreldre skal begge fylle ut hver sitt skjema. Dersom det vurderes hensiktsmessig/nødvendig:

5) Legeundersøkelse

Mange elever med bekymringsfullt skolefravær oppgir en rekke somatiske plager. Noen ganger er debuten på skolevegring kamuflert som somatisk sykdom/plager. Barnets helsesituasjon bør derfor undersøkes av lege for å utelukke eller avklare eventuelle somatiske årsaker til vanskene.

6) Utredning hos spesialisthelsetjenesten, for eksempel BUP

Ved bekymring knyttet til barnets psykiske helse kan lege, (enhver lege), psykologer og leder av barneverntjenesten henvise til Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk for utredning og behandling. BUP bruker den første tiden til å skaffe seg oversikt over situasjonen til barnet. Gjennom samtaler med barnet/ungdommen, foreldrene og andre som kjenner situasjonen og spørreskjema/tester kan BUP danne seg et bilde av barnet behov og hvilke tiltak som kan bidra til at barnet/ungdommen kan få det bedre.

7) Atferdsanalyse

Av og til vil elev, foresatte og skole være usikre på hva som ligger til grunn for at eleven ikke går på skolen. Det kan da være hensiktsmessig å samarbeide om en atferdsanalyse:

- 1 – Skriv en oversikt over elevens atferdsuttrykk – handlinger som hemmer trivsel og positiv utvikling – og handlinger som fremmer trivsel og positiv utvikling
- 2 – lag en liste over overskudds og underskuddsatferd (ulike lister for foreldre og elev) (Atferd som det ville være hensiktsmessig om forekom sjeldnere eller oftere)
- 3 – Gjennomfør funksjonelle analyser. Bruk Situasjon – atferd – konsekvens. Prøv å svare på hvilken funksjon atferden fyller for den som har atferden. Tiltak som iverksettes har til hensikt å hjelpe eleven med å få fylt sine behov på annet vis enn med uønsket atferd. (Mer om dette: «Hemmasittare och vågen tillbaka, innsatser vid långvarig skolfrånvaro» Friberg, Skarlberg, Sundberg Lax og Palmèr, 2015)

8) Undersøkelse etter barnevernloven §4-3

Når barneverntjenesten mottar en bekymringsmelding og åpner en undersøkelse, kan ulike kartleggingsmetoder benyttes. I tillegg til samtaler med barnet/ungdommen og foreldrene kan barnevernet hente inn informasjon fra andre offentlige instanser. Barnevernet kan videre foreta observasjoner i hjemmet, for eksempel i forbindelse med morgensituasjon eller leggesituasjon.

En grundig kartlegging er svært viktig, fordi den vil gi informasjon om hva som har vært med på å utløse og opprettholde problemet. Skal man treffe godt med tiltakene er det viktig at disse henger sammen med utløsende og opprettholdende faktorer. Kartleggingen kan også bidra til at det blir tydeligere hvilke samarbeidspartnere som skal involveres i saken.

TILTAK OG SAMARBEID

Når kartleggingen er gjennomført, er det viktig å jobbe for å oppnå en god samarbeidsrelasjon med elev og foresatte, siden dette er vesentlig for at tiltakene skal ha effekt. Bruk av samarbeidsavtalen vil kunne bidra til et godt samarbeid, der det framgår tydelig hvem som gjør hva. Mal for samarbeidsavtalen følger veilederen. Samarbeidsavtalen er bygget opp slik at den både har langsiktige mål og delmål. Det må være enighet om hva som er delmål og langsiktig mål, ellers vil det bli vanskelig å nå målene. Målene skal være så konkrete og tydelige som mulig, og det er viktig at målene er realistiske og gjennomførbare. Noen ganger viser det seg at målene og tiltakene ikke lar seg gjennomføre, samarbeidsavtalen gir derfor mulighet for en plan b.

FORSLAG TIL TILTAK

Etter kartlegging gjelder det å finne effektive tiltak. Høy intensitet på tiltak og tidlig intervensjon vil kunne redusere fraværet. Når tiltakene gjennomføres, vil det være et behov for eleven at skolehverdagen blir tilrettelagt slik at han eller hun mestrer å møte på skolen.

TABELL 1: MAL FOR KARTLEGGINGSSAMTALE VED BEKYMINGSFULLT SKOLEFRAVÆR

Rammer for god samtale	• Sørg for gode fysiske rammer for samtalen. Velg et møterom der dere ikke blir forstyrret og avtal på forhånd hvor lang samtalen skal være. • Gjennomfør separate samtaler med elev og foresatte, og snakk med eleven først. • Dersom eleven ikke klarer/ønsker å gjennomføre samtale, kan informasjon gis til eleven i brevs form, slik at eleven vet hva som er sagt og gjort, og hvorfor. • Forbered deg godt. Snakk med andre lærere som eleven har, ansatte på SFO etc. som kan bidra med informasjon. • Ta høyde for følelsesmessige reaksjoner fra foresatte og elev. Bekreft og anerkjenn følelsene uten å gå i forsvar. Husk at du er den profesjonelle part.
Samtalens start	• Start med å informere om at formålet med samtalen er å dele skolens bekymring for elevens fravær, samt å høre fra elev/foreldre hva de tenker om situasjonen. • Gi en konkret tilbakemelding om omfanget av fraværet. Informer om at skolen har rutiner for oppfølging av skolefravær, og at dette innebærer at det gis informasjon til skolens ledelse, samt at det gjennomføres samtale med målsetting om å komme fram til tiltak som vil redusere fraværet. • Informer elev og foreldre om at skolen har ansvar for at eleven har en god og trygg skolehverdag. • Informer foresatte om at foresatte har ansvar for eleven kommer til skolen. Eleven har opplæringsplikt, og foresatte har ansvar for at skolen får gitt opplæring • Dersom foreldrene ønsker det: gi dem en kopi av veilederen.
Forslag til spørsmål: Eleven	• Hvordan trives du på skolen og i fritiden? • Har du venner på skolen? Hva liker du å gjøre i fritiden? • Er det noe du opplever som vanskelig eller ubehagelig på skolen? Er det spesielle fag du liker/ikke liker? • Er det noen lærere eller andre voksne på skolen som du har et godt forhold til/ ikke godt forhold til? • Blir du plaget eller mobbet på skolen, i friminutt, på skoleveien eller i fritiden? • Hva gjør du når du ikke er på skolen? • Hvordan kunne du ønske at skolehverdagen din var? • Hva kan vi som skole gjøre for at du kommer mer på skolen? Er det noe foreldrene dine kan gjøre?

Forslag til spørsmål foresatte	• Hvordan opplever du/dere at barnet trives på skolen/fritiden? • Opplever du at det er spesielle årsaker til at barnet ikke er på skolen? • Kan det være forhold på skolen som gjør at barnet har fravær? • Kan det være forhold utenfor skolen som gjør at barnet har fravær? • Er det helsemessige årsaker til at barnet ikke kommer på skolen? • Hva gjør eleven når han/hun er hjemme fra skolen? • Hvordan er elevens morgen-/kveldsrutiner? • Er det noe dere foreldre har behov for hjelp til? Hvem kan hjelpe? • Hva tenker du at skolen kan gjøre for at barnet skal komme på skolen?
Samtalens avslutning	• Gi en kort oppsummering av samtalen. Avtal veien videre. • Avklar tydelige rammer for videre kontakt. Avklar hyppighet for kontakt, bli enige om bruk av telefontid/SMS/mail. • Dersom årsaken til fravær er kommet fram tydelig, kan samarbeidsavtalen tas i bruk for å utarbeide og avtale konkrete tiltak. Dersom avtalen fylles ut og tiltak iverksettes, skal det settes opp tid til evaluering senest tre uker fram i tid. • Dersom det er behov for ytterligere kartlegging, eller det ikke er tydelig hvilke tiltak som skal iverksettes, avtal et nytt møte innen en uke der ledelsen skal være representert.
Etter samtalen	• Har du gjort deg noen tanker om hvilke faktorer som kan utløse og opprettholde problematikken? • Er det behov for en anonym drøfting med ppt eller barnevern, eller åpen konsultasjon med BUP? • Vurdér om det er nødvendig med bekymringsmelding til barnevernet. Er du i tvil? Ring barnevernet og drøft saken anonymt • Skriv referat fra samtalen med elev – gå igjennom med eleven ved neste samtale. • Skriv referat fra foreldresamtalen og send til foreldre.

TABELL 2: SAMARBEIDSAVTALE MELLOM ELEV, FORELDRE, SKOLE OG ANDRE INVOLVERTE

Sted/dato:	
Til stede:	
Mål for samarbeidet:	
Gjennomføring:	Ansvarlig
Delmål 1:	Delmål 1
Tiltak A:	Tiltak A
Plan B:	Ansvarlig
Avtalen gjelder i tidsrom:	Dato - dato
Dato for evaluering:	
Signaturer:	

TABELL 3: EVALUERING AV SAMARBEIDSAVTALE

Sted/dato:	
Til stede:	

Evaluering av mål:	Evaluering av tiltak:
Evaluering av delmål. Evaluering bør også skje fortløpende sammen med eleven med vekt for mestring av delmål Delmål 1 Delmål 2 Plan B	Vurder hvor vidt tiltakene har vært effektive i arbeidet med å nå delmålene: Tiltak A Tiltak B

Basert på evalueringen er det gjort en vurdering av behov for ny samarbeidsavtale og/ eller viderehenvvisning til PPT, BUP, barneverntjenesten eller andre instanser?

Signaturer:

EVALUERING OG HENVISNING TIL ANDRE INSTANSER

En evaluering av samarbeidsavtalen er helt nødvendig for å forsterke en positiv utvikling, og øker også sannsynligheten for måloppnåelse ved justerte tiltak. Evalueringen legger også til rette for drøftinger knyttet til om andre instanser skal involveres. Dersom tiltakene ikke har hatt en effekt, bør det henvises til PPT. Det bør også vurderes om det er behov for henvisning til Mestringsenheten, BUP, familievernkontor eller barnevern. Husk samtykke. Se ansvarsområder og relevante lovverk for flere instanser som kan bistå.

VEIEN VIDERE

Når det ikke er tegn til økt skolenærvær, til tross for at veilederen er fulgt, vil det bli aktuelt å trekke inn andre arbeidspartnere. Når det er mange som deltar i møter i en sak rundt en enkelt elev, vil det ofte være gunstig å enes om at en involvert har koordineringsansvar. Samarbeidsavtalen kan fremdeles benyttes, og vil da også romme tiltak som andre aktører enn skole og foresatte har ansvar for. Husk tidsavgrensninger!

En evaluering av samarbeidsavtalen er helt nødvendig for å forsterke en positiv utvikling, og øker også sannsynligheten for måloppnåelse ved justerte tiltak.

TABELL 4 KARTLEGGING OG TILTAK

Kartlegging	Kartlegging er viktig for å iverksette gode tiltak, men også et tiltak i seg selv. Kartleggingen bidrar til å bygge relasjon mellom skole og elev, og skole og foresatte.
Tiltak på skolen	- Skoleledelsen setter av tilstrekkelig med tid og skaper gode rammer for relasjonsbygging og støtte fra pedagogisk personell. - Etabler og viderefør positive relasjoner fra voksenpersoner på skolen for å skape trygghet for eleven. - Informert klassen/trinnet om elevens fravær, dersom elev og foresatte samtykker til det. - Daglige/jevnlige samtaler med eleven med fokus på mestring og emosjonell støtte.
Tiltak i skole- hjem-samarbeid	- Sørg for åpen dialog med foreldre, så de til en hver tid vet hvem de skal ta kontakt med og når vedkommende er tilgjengelig. - Informert foresatte om hva bekymringsfullt skolefravær er, og gi informasjon om skolens rutiner og muligheter for å igangsette tiltak. Bruk trappetrinnsmodellen i veilederen. - Trygg foresatte på at skolen gjør sitt beste for at eleven skal trives og gi god informasjon om elevens fungering på skolen. - Anerkjenn foresatte og elevens utfordringer og gi informasjon om aktuelle hjelpeinstanser. - Der det viser seg å være store utfordringer i forbindelse med å få eleven på skolen om morgenen kan et viktig tiltak være at en person (kontaktlærer, en fra ledelsen, miljøterapeut, helsesøster, barnevern el.) henter barnet hjemme i en begrenset periode.
Faglig tilrettelegging og trygghet i skolehverdagen	- Unngå stigmatiserende tiltak der eleven føler seg særlig utsatt blant medelever. - Etabler systemer for å ivareta forutsigbarhet og struktur for elevens skoledag, slik at eleven opplever trygghet. - Fokuser på fag som mestres og sørg for faglig tilpasset opplæring. - Forbered og informert eleven om endringer i dagsrutiner, særlig på de dagene der det er endringer i den vanlige skolerutinen (Turdager, høytidsmarkeringer etc). - Vær bevisst på elevens plassering i klasserommet, dvs eleven skal oppleve å bli sett, og plasseres med venner eller trygge medelever. Drøft dette med eleven.
Oppmøte og tilstedeværelse	- Møt eleven i skolegården eller på avtalt sted for å følge eleven til klasserommet. - Gi eleven alternativer til å reise hjem fra skolen. Gjør avtaler med eleven om hva han/hun skal gjøre hvis han/hun ønsker å gå hjem i løpet av dagen. - Foreldrene eller andre ressurspersoner kan i en periode følge barnet på skolen.
Tiltak for å motvirke sosial isolasjon	- Sørg for at eleven opprettholder positiv kontakt med medelever. Dette kan gjøres ved for eksempel brev fra klassen, besøk fra klassekamerater, oppfordre klassen til å sende hyggelige tekstmeldinger eller besøke eleven i fritiden. - Gi forutsigbarhet i friminutt ved igangsetting av faste aktiviteter for å skape oversiktlige og trygge sosiale arenaer. - Sørg for at eleven har noen å gå sammen med til/fra skolen.
Behov for videre tiltak	Vurder fortløpende behov for samarbeid med barnevern, ppt, bup etter evaluering av tiltakenes effekt.

	Vurderingsskjema for skolenekting, foreldreversjon (SRAS-R-F) fra Holden & Sjøllman, 2010	Aldri	Nesten aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Nesten alltid	Alltid
1	Hvor ofte får barnet det vondt av å gå på skolen fordi han/hun er redd for noe på skolen (f.eks. prøver, skolebussen, lærere eller brannalarm)?							
2	Hvor ofte er barnet borte fra skolen fordi det er vanskelig å snakke med andre elever på skolen?							
3	Hvor ofte har barnet mer lyst til å være sammen med sine foreldre enn å dra på skolen?							
4	Når barnet ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor ofte drar han eller hun da hjemmefra og gjør noe morsomt?							
5	Hvor ofte er barnet borte fra skolen fordi det vil føle seg trist eller lei seg av å dra dit?							
6	Hvor ofte er barnet borte fra skolen fordi det føler seg flau når det er sammen med andre på skolen?							
7	Hvor ofte tenker barnet på sine foreldre eller på sin familie når han eller hun er på skolen?							
8	Når barnet ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor ofte snakker da barnet med eller treffer noen andre utenom familien?							
9	Hvor ofte har barnet det vondt på skolen (er redd, nervøs, trist) sammenlignet med når barnet er hjemme med venner?							
10	Hvor ofte er barnet borte fra skolen fordi barnet ikke har så mange venner der?							
11	Hvor ofte ville barnet heller vært sammen med familien enn dra på skolen?							
12	Når barnet ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor mye koser han eller hun seg da med ting som å være sammen med venner eller dra til et sted?							
13	Hvor ofte får barnet det vondt (er redd, nervøs, trist) når det tenker på skolen på en lørdag eller en søndag?							
14	Hvor ofte holder barnet seg borte fra bestemte steder på skolen (f.eks. ganger eller der spesielle elever oppholder seg), og der barnet er nødt til å snakke med andre?							

Tabell hentet fra: Nesodden kommune, Ugyldig fravær - en veileder for håndtering av skolenekting

15	Hvor godt ville barnet ha likt å ha undervisning med en av foreldrene hjemme i stedet for med lærer på skolen?							
16	Hvor ofte nekter barnet å dra på skolen fordi det heller vil gjøre morsomme ting andre steder?							
17	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis barnet hadde hatt det mindre vondt (var mindre redd, nervøs, trist) på skolen?							
18	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis det hadde vært lettere å få nye venner?							
19	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis en av dine foreldre var med deg?							
20	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis barnet kunne gjøre mer morsomme ting etter skoletid (som å være med venner)?							
21	Hvor mye mer vondt får barnet det på skolen (blir redd, nervøs, trist) enn andre på sin alder?							
22	Hvor mye mer holder barnet seg unna elever på skolen enn andre på barnets alder gjør?							
23	Ønsker barnet å være hjemme med en av foreldrene mer enn andre på samme alder?							
24	Har barnet mer lyst til å gjøre morsomme ting utenfor skolen enn andre på samme alder?							

Unngår ting eller situasjoner som vekker ubehag		Unngår situasjoner som innebærer evaluering/bedømmelse		Søker oppmerksomhet		Velger konkrete, attraktive aktiviteter	
1		2		3		4	
5		6		7		8	
9		10		11		12	
13		14		15		16	
17		18		19		20	
21		22		23		24	
Sum: /6=		Sum: /6=		Sum: /6=		Sum: /6=	

Vurderingsskjema for skolenekting, barneverisjon (SRAS-R-B) fra Holden & Sällman, 2010

		Aldri	Nesten aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Nesten alltid	Alltid
1	Hvor ofte får du vondt av å gå på skolen fordi du er redd for noe på skolen(f.eks. prøver, skolebussen, lærere eller brannalarm)?							
2	Hvor ofte er du borte fra skolen fordi det er vanskelig å snakke med andre elever på skolen?							
3	Hvor ofte har du mer lyst til å være sammen med dine foreldre enn å dra på skolen?							
4	Når du ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor ofte drar du hjemmefra og gjør noe morsomt?							
5	Hvor ofte er du borte fra skolen fordi du vil føle deg trist eller lei hvis du drar dit?							
6	Hvor ofte er du borte fra skolen fordi du er flau når du er sammen med andre på skolen?							
7	Hvor ofte tenker du på dine foreldre eller på din familie når du er på skolen?							
8	Når du ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor ofte snakker du da med eller treffer noen andre utenom familien?							
9	Hvor ofte har du det vondt på skolen (er redd, nervøs, trist) sammenlignet med når du er hjemme med venner?							
10	Hvor ofte er du borte fra skolen fordi du ikke har så mange venner der?							
11	Hvor ofte ville du heller vært sammen med familien enn dra på skolen?							
12	Når du ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor mye koser du deg da med ting som å være sammen med venner eller dra til et sted?							
13	Hvor ofte får du det vondt (er redd, nervøs, trist) når du tenker på skolen på en lørdag eller en søndag?							
14	Hvor ofte holder du deg borte fra bestemte steder på skolen (f.eks. ganger eller der spesielle elever oppholder seg), der du er nødt til å snakke med andre?							
15	Hvor godt ville du ha likt å ha undervisning med en av foreldrene hjemme i stedet for med lærer på skolen?							
16	Hvor ofte nekter du å dra på skolen fordi du heller vil gjøre morsomme ting andre steder?							
17	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis du hadde hatt det mindre vondt (var mindre redd, nervøs, trist) på skolen?							
18	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis det hadde vært lettere å få nye venner?							
19	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis en av foreldrene dine var med deg?							
20	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis du kunne gjøre mer morsomme ting etter skoletid (som å være med venner)?							

Tabell hentet fra: Nesodden kommune, Ugyldig fravær - en veileder for håndtering av skolenekting

		Aldri	Nesten aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Nesten alltid	Alltid
21	Hvor mye mer vondt har du det på skolen (er redd, nervøs, trist) enn andre på din alder?							
22	Hvor mye mer holder du deg unna elever på skolen enn andre på din alder gjør?							
23	Ønsker du å være hjemme med en av foreldrene dine mer enn andre på din alder ønsker?							
24	Har du mer lyst til å gjøre morsomme ting utenfor skolen enn andre på din alder har?							

Oppsummering

Unngår ting eller situasjoner som vekker ubehag		Unngår situasjoner som innebærer evaluering/bedømmelse		Søker oppmerksomhet		Velger konkrete, attraktive aktiviteter	
1		2		3		4	
5		6		7		8	
9		10		11		12	
13		14		15		16	
17		18		19		20	
21		22		23		24	
Sum: /6=		Sum: /6=		Sum: /6=		Sum: /6=	

Vurderingsskjema for skolenekting, lærerversjon (SRAS-R-L) fra Holden & Sällman, 2010

		Aldri	Nesten aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Nesten alltid	Alltid
1	Hvor ofte får eleven det vondt av å gå på skolen fordi han eller hun er redd for noe på skolen(f.eks. prøver, skolebussen, lærere eller brannalarm)?							
2	Hvor ofte er eleven borte fra skolen fordi det er vanskelig å snakke med andre elever på skolen?							
3	Hvor ofte har eleven mer lyst til å være sammen med sine foreldre enn å dra på skolen?							
4	Når eleven ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor ofte drar eleven hjemmefra og gjør noe morsomt?							
5	Hvor ofte er eleven borte fra skolen fordi han eller hun vil føle seg trist eller lei ved å dra på skolen?							
6	Hvor ofte er eleven borte fra skolen fordi han eller hun blir flau ved å være sammen med andre på skolen?							
7	Hvor ofte tenker eleven på sine foreldre eller på sin familie når han eller hun er på skolen?							
8	Når eleven ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor ofte snakker han eller hun med eller treffer noen andre utenom familien?							
9	Hvor ofte har eleven det vondt på skolen (er redd, nervøs, trist) sammenlignet med når han eller hun er hjemme med venner?							
10	Hvor ofte er eleven borte fra skolen fordi han eller hun ikke har så mange venner der?							
11	Hvor ofte ville eleven heller vært sammen med familien enn dra på skolen?							
12	Når eleven ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor mye koser eleven seg da med ting som å være sammen med venner eller dra til et sted?							
13	Hvor ofte får eleven det vondt (er redd, nervøs, trist) når han eller hun tenker på skolen på en lørdag eller en søndag?							
14	Hvor ofte holder eleven seg borte fra bestemte steder på skolen (f.eks. ganger eller der spesielle elever oppholder seg), der han eller hun er nødt til å snakke med andre?							
15	Hvor godt ville eleven ha likt å ha undervisning med en av foreldrene hjemme i stedet for med lærer på skolen?							
16	Hvor ofte nekter eleven å dra på skolen fordi han eller hun heller vil gjøre morsomme ting andre steder?							
17	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis eleven hadde hatt det mindre vondt (var mindre redd, nervøs, trist) på skolen?							
18	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis det hadde vært lettere å få nye venner?							

Tabell hentet fra: Nesodden kommune, Ugyldig fravær - en veileder for håndtering av skolenekting

19	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis en av foreldrene var med?							
20	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis eleven kunne gjøre mer morsomme ting etter skoletid (som å være med venner)?							
21	Hvor mye mer vondt har eleven det på skolen (er redd, nervøs, trist) enn andre på samme alder?							
22	Hvor mye mer holder eleven seg unna elever på skolen enn andre på samme alder?							
23	Ønsker eleven å være hjemme med en av foreldrene mer enn andre på samme alder ønsker?							
24	Har eleven mer lyst til å gjøre morsomme ting utenfor skolen enn andre på samme alder?							

Oppsummering

Unngår ting eller situasjoner som vekker ubehag		Unngår situasjoner som innebærer evaluering/bedømmelse		Søker oppmerksomhet		Velger konkrete, attraktive aktiviteter	
1		2		3		4	
5		6		7		8	
9		10		11		12	
13		14		15		16	
17		18		19		20	
21		22		23		24	
Sum: /6=		Sum: /6=		Sum: /6=		Sum: /6=	

DEL 4

Oversikt over relevant lovverk og ulike ansvarsområder

Reguleringer gjennom lovverket gir lovpålagt plikt og rett på grunnskolegang. Ulike lovsamlinger vil kunne bidra til å sikre at eleven fullfører grunnskoleopplæringen. Følgende oversikt viser ansvarsområder og relevante lovverk som elev, foresatte og skole må forholde seg til. I tillegg beskrives ansvarsområde, relevante lovverk og henvisningsgrunnlag for de instansene som kunne være til hjelp og nytte i forbindelse med bekymringsfullt skolefravær.

Skole

ANSVAR SOMRÅDER

LOVVERK

Barn og unge har rett til offentlig grunnskoleopplæring.	Opplæringsloven § 2-1
Barn og unge har rett til et godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Skolen skal legge til rette for et skolemiljø som fremmer læring og trivsel og som er trygt for elevene.	Opplæringsloven §§ 9a-2, 9a-3, 9a-4 og 9a-5 Opplæringsloven § 1-2 Opplæringsloven § 1-3
Den enkelte elev har rett til tilpasset opplæring og særskilt tilpasset opplæring.	Opplæringsloven §1-1 og §13-3d
Skolen skal lytte til barnets stemme. Skolen skal sørge for samarbeid med heimen.	FNs barnekonvensjon art 12 Forvaltningsloven § 17
Tiltak knyttet til alvorlig skolefravær stiller krav til bla skriftlighet, begrunnelse, underretning og utredning.	Forvaltningsloven §§ 17,23,24,27
Skolens ansatte plikter å melde fra dersom de er vitne til at elevene ikke har det bra. Dersom ansvaret forsømmes kan ansatte bøtlegges.	Opplæringsloven §9a-7

	ANSVAR SOMRÅDER	LOVVERK
Hjelm	Barn og unge har rett og plikt til grunnskoleopplæring. Foresatte kan straffes med b�ter dersom dette ansvaret forsømmes. Foresatte har ansvaret for å sørge for at barnet får utdanning etter evner og forutsetninger. Foresatte må levere skriftlig melding til skolen hvis en elev er fraværende, og søke om permisjon ved ønske om at elever skal være fraværende fra skolen utenom angitte ferier.	Opplæringsloven �2-1 Lov om barn og foreldre �30 Opplæringsloven � 2-11
Elev	Barn og unge har rett og plikt til grunnskoleopplæring. Fravær kan få konsekvenser for ordenskarakteren. Fravær føres på vitnemålet.	Opplæringsloven �2-1 Opplæringsloven � 3-5
Pedagogisk Psykologisk Tjeneste (PPT)	PPT er kommunens rådgivende og sakkyndige instans i forhold til spørsmål som omhandler barn, ungdom og voksne som har en vanskelig opp�rings- eller oppvekstsituasjon. PP-tjenesten skal utarbeide sakkyndige vurderinger i forhold til spørsmålet om retten til spesialundervisning basert på hvorvidt den enkelte elev f�r eller kan få utbytte av den ordinære opplæringen. PPT skal vurdere retten til spesialundervisning, omfang og innhold. PP-tjenesten jobber på systemnivå med å hjelpe skolen med å legge til rette undervisningen for alle elever, fortrinnsvis gjennom veiledning og rådgivning. R�d og veiledning til foresatte. N�r: Ved ugyldig skolefravær skal det henvises til PPT dersom skolens tiltak (utarbeidet i samarbeidsavtalen) ikke har ført til endringer ved elevens tilstedeværelse på skolen). Hvem kan henvise: Foresatte, barn, helsestasjon, barnehage og skole kan melde behov om bistand fra PPT.	Opplæringsloven �5 Stortingsmelding 30

ANSVAR SOMRÅDER

LOVVERK

Det er lovpålagt skolehelsetjeneste ved alle skoler i kommunen. Skolehelsetjenesten er en helsefremmende og forebyggende tjeneste. Skolehelsetjenesten bistår skolen, foresatte og elever med råd, veiledning, kartlegging og oppfølging etter behov ift gjeldende problematikk. Helsesøster samarbeider med skolene på ulike måter i oppfølging av elever og i arbeidet med det psykososiale miljøet. Fastlegen kan gjennomføre en medisinsk undersøkelse dersom en elev med høyt skolefravær har fysiske plager. Skole, foresatte og elev står fritt til å søke hjelp og råd fra skolehelsetjenesten. Tjenesten består av helsesøster, som samarbeider med andre kommunale helsetjenester og med spesialisthelsetjenesten. Hvem kan henvise: Alle elever i kommunen har lovfestet rett til tilbud og oppfølging fra skolehelsetjenesten. Det er ikke nødvendig med henvisning, side det er en lavterskeltjeneste. Tjenesten kan bistå med å henvise til andre kommunale instanser.	Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester §3-2-1 Lov om helsepersonell Lov om pasientrettigheter
Fastlegen er en viktig støttespiller i å avklare elevens somatiske tilstand. Fastlegen kan videre henvise barn og unge til spesialisthelsetjenesten. Når: Dersom eleven viser eller beskriver somatiske plager bør fastlegen kontaktes. Hvem kan henvise: Foresatte og barn/ungdom kan selv ta kontakt ved ønske eller behov.	Forskrift om fastlegeordningen i kommunene

ANSVAR SOMRÅDER

LOVVERK

Beredskapsteam mot mobbing er et tverrfaglig team som veileder foresatte og skole i situasjoner der: En skole eller barnehage ber om hjelp, fordi det ligger utenfor enhetens kompetanse og kapasitet å løse en mobbesak, og Når foreldre og/eller elever opplever at skolen eller barnehagen ikke tar tak i et pågående mobbeproblem på en tilfredsstillende måte. Når: Foresatte og elev kan ta kontakt ved opplevd behov for bistand. Skolen drøfter saken i URT før beredskapsteamet kobles inn.	
Mestringsenheten gir oppfølging til barn og voksne som sliter med psykiske plager, blant annet oppfølgingssamtaler, foreldreveiledning, grupper og kurs. Mestringsenheten kan fatte vedtak om støttekontakt og privat avlastning for barn med ADHD, autisme og psykiske lidelser. Når: Mestringsenheten kan kobles inn når eleven viser symptomer på psykiske plager, eller dersom foresatte har behov for kontakt knyttet til egen psykisk helse. Hvem kan henvise: Foresatte, skole og helsesøster kan henvise med foresattes samtykke. Henvisingsskjema på kommunens hjemmeside.	
Barneverntjenesten skal bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår. Tjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Tiltak som settes inn skal være til barnets beste, og vil som regel bli gjennomført med foresatte og barnets samtykke. Når noen har meldt bekymring for et barn, skal barnevernet undersøke hvordan barnets hverdag er, (ved behov) gi den hjelpen som passer best for barnet og familien, hjelpe familien å komme i kontakt med andre hjelpeinstanser og å samarbeide med andre instanser etter behov. Hvem kan ta kontakt: Alle kan melde bekymring til barnevernet. Barn, ungdom og foresatte kan selv ta kontakt for å be om hjelp og støtte. Off. ansatte skal, dersom det er grunn til å tro at det foreligger alvorlig omsorgssvikt eller når et barn har vist vedvarende atferdsvansker, melde fra til barnevernet. Både private og offentlige aktører har anledning til å drøfte anonyme saker med barnevernet. Privatpersoner kan være anonyme når de melder bekymring til barnevernet, dette gjelder ikke offentlig ansatte som jobber med barnet.	Barnevernloven §1-1 Barnevernloven §§4-3 og 4-4

ANSVARSSOMRÅDER		LOVVERK
Barnevernets Uteteam	Barnevernets uteteam driver forebyggende arbeid blant ungdom i alderen 13-18 år, i form av oppsøkende arbeid, oppfølgingssamtaler, familiesamtaler, aktiviteter etc. Hvem kan ta kontakt: Ungdommen selv, foresatte, samarbeidende instanser (med foresattes samtykke).	
	Familievernkontoret tilbyr familieterapi når det er konflikter mellom foresatte, eller mellom foresatte og barn. Samtaler med familieterapeut tilbys for eksempel når foresatte og barn/ungdom strever med samarbeid og samspill i familien. Hvem kan ta kontakt: foresatte kan selv ta kontakt direkte med familievernkontoret. Når: Ved behov eller ønske om støtte oppfordres foresatte til å ta kontakt.	
Politi	Politiet driver kriminalitetsforebyggende arbeid og kan bla bidra med veiledning til foreldre og ungdom om begynnende kriminalitet, rus, tilhold i rusmiljø, alvorlige konflikter/mobbesaker, vold etc. Når: Dersom foreldre er bekymret, eller barnet/ungdommen har kommet i kontakt med politiet ifbm lovbrudd. Hvem kan ta kontakt: Foreldre og ungdom kan selv ta kontakt. Alle har en plikt til å avverge nærmere angitte straffbare handlinger. Plikten til å avverge et straffbart forhold inntre når man holder det for sikkert eller mest sannsynlig at den aktuelle straffbare handlingen vil bli eller er begått. I slike tilfeller opphever avvergingsplikten en eventuell taushetsplikt. Det er også straffbart å medvirke til brudd på avvergeplikten, for eksempel ved å overtale noen til ikke å melde fra til politiet.	Politielloven §13 Straffeloven § 196
NAV	NAV kan bidra med veiledning bla ift pleiepenger, grunnstønad og hjelpestønad. NAV Eigersund har egen kontaktperson for familier med barn med særskilte behov. Hvem kan henvise: Foresatte kan selv ta kontakt. Når: Når barnet trenger tilsyn og pleie pga skade, sykdom eller funksjonshemming.	Folketrygdloven §§6-3, 6-4, 6-5, 9-10 og 9-11

ANSVAR SOMRÅDER

LOVVERK

BUP er et poliklinisk helsetilbud innenfor psykisk helsevern som retter seg mot barn og unge under 18 år og deres familier. BUP har spesifikk kompetanse innen utredning og behandling av barn og unges psykiske helse, som for eksempel følelsesmessige vansker og konsentrasjons- og atferdsmessige vansker. BUP jobber både individuelt med barnet og med familien. I noen tilfeller kan BUP henvise videre til mer spesialiserte tjenester innen psykisk helsevern. Når: Dersom barnet trenger psykisk helsehjelp og tiltak på kommunalt nivå ikke har ført frem, anbefales det å henvise til BUP. BUP vurderer henvisningen innen ti virkedager, og fatter vedtak om behandlingsfrist. Hvem kan henvise: Lege, psykolog og leder for barneverntjenesten kan henvise til BUP med foresattes samtykke. Samtykke fra eleven kreves dersom eleven er over 16 år.	Lov om helsepersonell Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern. Lov om spesialisthelsetjenester Lov om pasientrettigheter Psykisk helsevern for barn og unge. Prioriteringsveileder.
--	---

Kildehenvisninger:

Nesodden kommune, Ugyldig fravær - en veileder for håndtering av skolenekting

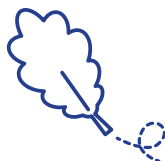
Nittedal kommunen, Alvorlig fravær - en veileder for forebygging og oppfølging

Holden & Sællmann 2010 "Skolenekting, årsaker, kartlegging og behandling.", Kommuneforlaget

Anne Helgeland og Ingrid Lund (2017, 14. april). «Er du sikker på at det er så ille da? Litt erting må en jo tåle».

Hentet fra <https://www.aftenposten.no>

Illustrasjonsreferanse s.9: Heammsittare och vägen tillbaka, insatser vid långvarig skolfrånvaro av Friberg, Karlberg, Sundberg og Palmèr. Forlag: Columbus 2015

**EIGERSUND
KOMMUNE**

Telefon: 51 46 80 00 / post@eigersund.kommune.no
www.eigersund.kommune.no